

У комедији дел арте (комедија умећа) доктори су имали само две дијагнозе, трудноћу и смрт. Трудни су могли бити и мушкарци, а мртви и они који су живи. Савремени економисти нас уверавају да они који желе да буду бременити богатством најпре морају изумрети. Најбољи доктори данашњице не баве се лечењем, јер се број дијагноза толико повећао да је девалвирана њихова магијска моћ. Своју терапијску славу они црпе из економије у здравству.

Демократија као замена за збиљу

Комедија дел арте била је, нажалост, само опијум за народ који је требало ба преживи преображај племића у богаташа, власника земљишта и људи у власника капитала. Пратила је настанак и развој трговачког капитализма и у епохи индустријског капитализма замењена је другим леком. Панацеа је овог пута имала идеолошки предзнак и говорила је да је религија опијум за осиромашени народ (Карл Маркс) или да је изродила богаташе (Макс Вебер).

Ћорсокак примењене идеолошке терапије разрешен је средином прошлог века, новим свемоћним средством – савременом демократијом. Друштво изобиља са западне хемисфере створило је снажни медијски опијат за смањење социјалних тензија у условима настајућег финансијског капитализма. Требало је овог пута преживети преображај дебелог индустријалца у дебелог банкара. Лек је као лажни мамац, у виду сира од стиропора, понуђен и изгладнелој браћи са источне половине света.

У драматичном расплету светске комедије капитализма, испоставља се не само да нема довољно стиропора, већ је понестало и сира. Гладне масе арапског света дижу ових дана свој глас и своја тела против домаћих дебелих мачака и траже своју нафту, да би могле да купе свој сир. Одговор дебелих мачака света је да им нафта не треба, јер загађује атмосферу због чега понестаје сира - довољна им је само демократија, јер она свакако није узрок глобалног отопљавања!

Коруптивна транзиција

Шта се дешава када се поверује у демократију од стиропора можемо читати у економском трилеру, у форми телевизијске критике, издатом у виду огласа у Политици од 7. фебруара 2011. на једанаестој страни. [\[1\]](#)

Сиже у духу комедије дел арте изгледао би овако. Дебели аристократа власник осиромашеног феуда (лик диктатора), изнајмљује услуге вештог трговца преваранта (лик тајкуна) да тајно изнесе сав новац народа из земље, да би потом тим истим новцем покуповао и њихову непокретну имовину. Изгладнели народ у међувремену свргне диктатора, а тајкун купује сву имовину народа. Уз помоћ домишљатог слуге (лик медијског извештача) као замену за изгубљену имовину, осим нешто новца, понуди им и демократију, а сам постане анонимни „султан уместо султана“.

Умеће импровизације (лаци) главна је вештина и тајкуна и његовог слуге. Први купује све одреда, туђим новцем и под лажним именима (лаци трансформације), успут поткупљујући све неповерљиве а корисне, док други, као медијски арлекино, час обмањује и забавља, а час говори истину (лаци нелогичности), што чини забуну потпуном.

Наличје социјалне обмане

Стара изрека гласи: „Ако не знаш шта се дешава прати токове новца“. [\[2\]](#) Због тога су токови новца у финансијском капитализму толико скривени бројним, разгранатим и изукрштаним планетарним путањама. Али ако су путање скривене, ефекти нису!

Коруптивна моћ новца је једно од његових основних својстава – то је способност да се промени понашање субјекта на његову сопствену штету. Субјекат може бити сваки појединац и преко њега свака институција, укључујући и цивилни сектор, све до државе. Иако непризната, у транзиционим друштвима корупција је водећа привредна грана. Када се говори о корупцији полази се од искварености малог човека, уместо да се укаже на њено порекло у највишим друштвеним стратусима и њену екстремну профитабилност

која је социјално изразито деструктивна.

У нашем примеру, коруптивна пирамида имала би следеће слојеве: тајкуни, партократске структуре, медији, законодавне институције, државне агенције, извршни државни органи, судски органи, цивилни сектор, интелектуална елита, народ. Идући одозго наниже новца је све мање, а штете све више.

Пошто су потенцијали економије корупције код нас, завршетком транзиције, ипак исцрпљени, нашим владоцима из сенке преостаје једино производња хране која ће, судећи по паничним најавама, бити све скупља и скупља. Тиме се игра наставља новим, још бољим, заплетима. Биће и дебелих мачака и сира, и стиропора и игара!

[1] <http://www.antikorupcija-savet.gov.rs/view.jsp?articleId=703>

[2] „Све до тада Србија ће остати земља заробљена корупцијом, са свим последицама које из тога произилазе – да сви грађани, осим политичких елита и тајкуна, живе или на ивици сиромаштва, или у потпуном сиромаштву, и да више од пола милиона људи гладује.“ исто.